

İslam Tarihinde Sözlerin Hakikatleri

YAZAR: Abdullatif Subhi Paşa

SADELEŞTİREREK TÜRKÇEYE ÇEVİREN:

Prof. Dr. Emine ÖZTÜRK ve Orhan GÜLTEKİN

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanhđı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-399-288-0	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
İslam Tarihinde Sözlerin Hakikatleri	47518
Çevirenler	Baskı ve Cilt
Emine ÖZTÜRK ORCID iD: 0000-0003-2127-7431	Vadi Matbaacılık
Orhan GÜLTEKİN	Bisac Code
Yayın Koordinatörü	REL102000
Yasin DİLMEN	DOI
	10.37609/akya.2721

Kütüphane Kimlik Kartı

İslam Tarihinde Sözlerin Hakikatleri / Abdullatif Suphi Paşa,
çevirenler : Emine Öztürk, Orhan Gültekin.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
153 s. : 160x235 mm.
ISBN 9786253992880
I. Din Bilimleri.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

BİSMİLLAHİRRAHMÂNİRRAHİM

Ey Allahım! Kudretinin eserleri yüce zatının varlığına apaçık bir delildir. Dünyanın intizamının benzersiz bir hekîm tarafından yapılmış olduğu aşikar iken, vahdaniyetini itiraf etmemek tabiatı anlamaktan uzaktır. Akıl sahibi olan insanların bu konuda aynı fikirde olmamaları aklen mümkün değildir. İlahi nurun pervanesi olan her mümin vücut ve vahdâniyet için delile ihtiyaç duymaz. Allahu Teâlâ'nın sonsuz eserlerine nispetle, güneşin kendi ışığı varlığına bir delil iken haddi ve sınırı bulunmayan, varlığın yaratıcısı Allahu Teâlâ'nın varlığına hariçten delil aramak akli kıtların işidir.

Allahu Teâlâ'nın yarattıklarına bakarak onun varlığını, birliğini, yüce kudretini görürken onun asıl zatını bilmek varlık perdesinin esiri olan aciz kulları için mümkün değildir.

İlahi! Kudret nurunun tecellîsinden ayrılıp bugün yüce zatından mahrum olan ruhlarımız, yarın bu emanet bedenden ayrılmış olarak huzuru saadetine dönme şerefine nail olarak vahdaniyet nurunun deryasına karıştığında yine asıl zatını bilemeyeceğinden, yüce dergahına hüznün ve elemimizi göndeririz.

İşte bu derecede aciz yarattığın kullarını iki dünya saadeti, yol gösterici Peygamberimiz Mustafa (a.s.) Efendimizin şefaatine nail eyle. Bugün feyzi lütfunla kutsal halifelik makamında olan, dünyanın en güzel kitasında sultanlık eden kudretli, şevketli II. Abdülhamid Han Efendimizi bütün kusur ve eksikliklerden münezze ve uzak olan zatının yardımına mazhar eyle, Ey Âlemlerin Rabbi.

İSLÂM TARİHİNDE SÖZLERİN HAKİKATLERİ

Evkaf-ı Hümayun Nazırı Suphi Paşa Hazretlerinin eseridir. Basım ve Yayın hakkı adı geçen kişiye aittir. Maarif Nezareti tarafından beğenilmiş ve takdir edilmiştir.

İstanbul

1880

İÇİNDEKİLER

BİSMİLLAHİRRAHMÂNİRRAHÎM	iii
İSLÂM TARİHİNDE SÖZLERİN HAKİKATLERİ	v
HAKÂ'İKÜ'L-KELÂM FÎ TÂRÎHİ'L-İSLÂM	1
İSLÂM TARİHİNDE SÖZLERİN HAKİKATLERİ	1
Konu hakkında açıklama:	5
TESLÎS NEDİR?.....	12
Konu hakkında açıklama:	13
TECRÜBE	15
TESADÜF	16
İLHAM VE RÜYA	16
Konu hakkında açıklama:	16
SONUÇ	17
MUSTAFA (A.S.)'A VAHYİN GELDİĞİ YER.....	19
EBVÂ GAZVESİ.....	22
İKİNCİ BEDİR GAZVESİ.....	22
BENÎ KAYNUKA GAZVESİ	23
ZEYD SERİYYESİ	23
UHUD GAZVESİ	23
MAUNE KUYUSU GAZVESİ	25
BENÎ NADİR GAZVESİ	25
ZÂTU'R-RİKÂ GAZVESİ	26
BEDRÜ'L-MEV'İD GAZVESİ	26
DÛMETÜ'L-CENDEL GAZVESİ.....	26
HENDEK GAZVESİ.....	26
BENÎ KUREYZA GAZVESİ	27
GÂBE GAZVESİ	28
BENÎ EL-MUSTALİK GAZVESİ	28
HUDEYBİYE UMRESİ.....	29
İSLÂM'A DAVET İÇİN HÜKÜMDARLARA ELÇİLERİN GÖNDERİLMESİ	30
HAYBER GAZVESİ	34
FEDEK VE VÂDİÜ'L-KURÂ'NİN FETHİ	35

KAZÂ UMRESİ	35
CEYŞİ'L-ÜMERÂ GAZVESİ	35
MEKKE'NİN FETHİ	36
HUNEYN GAZVESİ	39
TAİF'İN MUHASARASI VE FETHİ	40
TEBÜK GAZVESİ	41
SAKÎF KABİLESİ'NİN İSLÂM'I KABULÜ VE LAT MABEDİNİN YIKILMASI	43
ARAP KABİLELERİNİN BÖLÜK BÖLÜK GELİP İSLÂM'A GİRMELERİ	43
VEDA HACCI	45
RESÛLULLAH (A.S.)'İN NAHİYELERE TAYİN ETTİKLERİ VALİLER	46
SAKÎFE'NİN BİATI	50
PEYGAMBER EFENDİMİZ (S.A.V)'İN DIŞ GÖRÜNÜŞÜ	51
EHLİ SÜNNET MEZHEBİNİN USÛLÜ	51
CEBRİYE	52
MUTEZİLE	53
EBÛ BEKİR-İ SİDDİK (R.A.)'İN HİLAFETİ	53
Konu hakkında açıklama	57
Konu hakkında açıklama:	59
Konu hakkında açıklama:	62
EBÛ BEKİR (R.A.)'İN VASIYETNÂMESİ	63
HALİD (R.A.)'İN AZLEDİLMESİ VE DİMAŞK'İN FETHİ	63
EBÛ UBEYD BİN MESUD'UN İRAK'A VALİ OLMASI	65
ENBÂR YA DA A'ŞÂR VAKASI	68
KADİSİYE MUHAREBESİ	68
MEDÂİN VE CELÛLA'NİN FETHİ	80
UTBE BİN GAZVAN'IN BASRA'YA VALİ TAYİN OLUNMASI	83
MERC ER-RUM OLAYI VE SURİYE ŞEHİRLERİNİN FETHİ	83
ÜRDÛN VE BEYTÛ'L-MAKDİS'İN FETHİ	85
CEZİRE VE ERMENİSTAN'IN FETHİ	88
BAHREYN TARAFINDAN İRANLILARA SAVAŞ AÇILMASI	89
AHVAZ'IN FETHİ	90
SÛS'UN FETHİ	92
MISIR'IN FETHİ	93
NİHAVEND OLAYI VE SONRASINDA HEMEDAN İLE	94
DİĞER ŞEHİR VE KALELERİN FETHİ	94

DİNEVER VE SİREVÂN'IN FETHİ	96
HEMEDÂN, MAHAN VE DİĞER YERLERİN FETHİ	97
İSFAHAN VE KİRMAN'IN FETHİ.....	97
HİCRET-İ SENİYYENİN YİRMİ İKİNCİ SENESİNDEKİ FETİHLER VE OLAYLAR.....	97
AZERBAYCAN, ŞEHRİZOR VE SAMGÂN'IN FETHİ	98
MUKAN'IN FETHİ VE İSLÂM ORDUSUNUN TÜRKİSTAN'A YAPTIĞI GAZALAR.....	99
HORASAN'IN FETHİ.....	100
ÖMER (R.A.)'IN ŞEHİT OLMASI, MÜZAKERELER VE OSMAN BİN AFFAN (R.A.)'IN HİLAFETİ.....	103
ÖMER (R.A.)'IN ÖZELLİKLERİ.....	106
ABDULLAH BİN ÂMİR'İN BASRA'YA VALİ TAYİN OLUNMASI VE AHDİ BOZAN İRAN VE HORASAN HATLARININ ISLAHI.....	109
FESADIN BAŞLAMASI VE FİKİR KARGAŞASI	110
KUR'AN-I KERİM'İN ÇOĞALTILMASI	111
YEZDİCERD'İN ÖLDÜRÜLMESİ.....	112
İNSANLARIN OSMAN (R.A.)'A İTAATTEN AYRILMASI	112
BU HÜZÜNLÜ YAZI OSMAN (R.A.)'IN NE SURETLE ÖLDÜRÜLDÜĞÜ HAKKINDADIR.....	116
OLAYIN MUHAKEMESİ	120
İNSANLARIN ALİ (R.A.)'A BİAT ETMESİ	121
CEMEL VAKASI	125
AMR BİN ÂS'IN MUAVİYE'YE BİAT ETMESİ	134
SELMAN EL-FÂRİSÎ'NİN VEFATI.....	135
SİFFİN MUHAREBESİ.....	135
SİFFİN SAVAŞINDA ÖLEN MEŞHUR KİŞİLER.....	140
HAKEMLERİN HÜKMÜ	141